

[Holger Eriksen.]

kommer man til det for de Konservative sørgelige Resultat, at medens Socialdemokraterne, som de retskafne Folk de ikke blot kan være, men er, holder paa Forholdstalsvalg, ogsaa naar de kunde have en partimæssig Fordel af Flertalsvalg i Enkeltmandskredse, saa er de Konservative først blevet retskafne, efter at de ikke mere havde nogen Fordel af Uretten. I øvrigt har det ærede Medlem Ret i, at Socialdemokraterne ikke er Tilhængere af det Valglovssystem, der blev begravet i 1915. Det fremgaar ikke blot af det forelagte Forslag, men ogsaa af den Betænkning, som et Flertal i Forfatningskommissionen afgav. Den indeholder nemlig en Passus om, at Forholdstalsmetoden skal bevares. Dermed er de tre Partiers Stilling til det principielle givet, men bortset derfra er der jo ingenting i Vejen for, at andre Partier nu, da der skal skabes en Valglov i Tilslutning til en helt ny Grundlov, kan tage Spørgsmaalet om Enkeltmandskredse op til Behandling.

Jeg skal derfor indlede med at gøre nogle Bemærkninger om dette System i dets Oprindelse. Saaledes som det den Dag i Dag praktiseres i England, er der ikke Tvivl om, at det har visse gode Sider. For det første bevirker den Omstændighed, at den ene Kandidat vælges, medens den anden eller de andre bliver paa Valen, at Valgets Spænding bliver forøget. Man tør vel ogsaa gaa ud fra, at Vælgertilslutningen øges, hvor det drejer sig om Kampkredse, men den Fordel, der er derved, modsvares af den ringere Vælgerdeltagelse, man kan risikere i de Kredse, hvor et Parti har en dominerende Styrke.

For det andet giver det en større Samhørighed mellem Rigsdagsmanden og Kredsen, noget, der ikke er Grund til at undervurdere.

For det tredje skabes der gennem dette System lettere en arbejdsdygtig Majoritet, hvilket imidlertid ogsaa den nuværende Valglov har været i Stand til at skabe og forhaabentlig ogsaa vil skabe i Fremtiden.

Endelig modvirker Flertalsvalget i Enkeltmandskredse Vælgernes Opdeling i mange smaa Partier. Men der klæber unægtelig ogsaa store Fejl ved det her omtalte System, først og fremmest den, der efter min Mening opvejer alle andre Fordele, nemlig at det aldeles ikke evner at give de enkelte Partier, hvad de har Krav paa, hvilket Tallene fra Parlamentsvalgene viser. Dertil kommer, at det saa absolut

bygger paa, at der kun maa være to Partier. Er der flere, virker det ikke mere hensigtsmæssigt. Da et nyt Parti skød frem, klarede Englænderne Sagen ved repræsentationsmæssigt at knuse et af de gamle Partier, hvis ene Fløj i Dag praktisk talt er uden Repræsentation, og hvis anden Fløj kun eksisterer i Kraft af det konservative Partis Naade. De faktiske Forhold viser, at saa snart et Lands Vælgerbefolkning er delt i mere end to Partier, egner Enkeltkredse sig ikke, og hvis man alligevel holder paa dem, maa man finde paa Foranstaltninger til at imødegaa den Uretfærdighed, som de indebærer.

I Danmark klarede man sig med et Alliance-System, som jeg tvivler paa, nogen vilde være glad for at vende tilbage til. Disse Alliancer medførte, at Partierne ikke fik deres Stemmer talt, saaledes at man faktisk ikke fik at vide, hvor stærke de enkelte Partier var. I Tyskland søgte man for Revolutionen at afbøde Uretfærdigheden ved at indføre tvungent Omvalg i de Kredse, hvor der ikke var absolut Majoritet. Det samme har man i Frankrig. Men nogen Sikkerhed for Retfærdighed i Mandaternes Fordeling giver dette Omvalgssystem ikke. Ved flere Lejligheder er det blevet hævdet, at man kunde indføre et System med Flertalsvalg i Enkeltmandskredse, kombineret med Suppleringsmandater; man har sagt, at det havde den Fordel, at saa kunde Vælgerne med det samme se, hvem der var blevet valgt. Ja, de vilde kunne se, hvorledes den ene Halvdel af Rigsdagen vilde komme til at se ud, men næppe heller mere, thi man maatte gøre cirka Halvdelen af Mandaterne til Suppleringsmandater, hvis man da ellers vilde sikre Partierne den Repræsentation, de har Krav paa, og jeg tvivler paa, at nogen i Dag tør gaa ind for noget andet. Man maatte altsaa alligevel have Suppleringsmandater, og man maatte formodentlig have lige saa indviklede Regler for deres Fordeling, som man har i Dag. Jeg synes ærlig talt ikke, der vilde være vundet noget som helst ved en saadan Reform.

I øvrigt knuser Kombinationen med Suppleringsmandater selve Princippet i Enkeltmandskredssystemet, idet Hovedvægten saa maatte lægges paa at samle Stemmer til et Tillægsmandat i Stedet for at samle Stemmer til at faa en bestemt Mand valgt.

Ser man paa Resultatet af sidste Folketingsvalg, vilde Mandaterne, hvis vi havde haft Enkeltmandskredse og de samme Opstillingskredse som nu, være blevet fordelt med 77 til Socialdemokraterne, 36 til Ven-